

**НА ВНИМАНИЕТО НА: Г-Н ЖЕЧО СТАНКОВ,
МИНИСТЪР НА ЕНЕРГЕТИКАТА**

**КОПИЕ ДО: Г-ЖА ТЕМЕНУЖКА ПЕТКОВА,
МИНИСТЪР НА ФИНАНСИТЕ**

Изходящ номер 96/16.10.2025г.

СТАНОВИЩЕ

Относно: **Проект на Постановление на Министерския съвет за определяне на условията и реда за прилагане на програма за предоставяне на помощ чрез компенсации за временно облекчение на цените на електрическата енергия за енергоемките потребители, публикуван за обществено обсъждане на 18.09.2025 г.**

Уважаеми господин Станков,
Уважаема госпожо Петкова,

Във връзка с обявления за [обществено обсъждане проект на Постановление на Министерския съвет](#), касаещо определянето на реда и условията за реализация на схема за компенсиране на предприятия с високо потребление на електроенергия (по-нататък - проектът на ПМС), изразяваме следната позиция:

Отчитаме като положителен напредък това, че за първи път след въвеждането преди четири години на различни механизми за частично компенсиране на електроенергийните разходи на небитови крайни потребители се прави опит за обвързване на държавната подкрепа с поети ангажменти от страна на получателите за инвестиции в енергийна ефективност и декарбонизация, в съответствие с европейската правна рамка в тази сфера.

Въпреки това, при съпоставка с досегашните форми на финансова помощ чрез компенсиране, предложената нова схема въвежда необосновано разширени изисквания от административен, организационен и финансов характер за търговците на електроенергия. Според представения проект, на тези дружества се възлагат нови роли и отговорности, които излизат извън границите на техния досегашен статус - доставчици и носители на отчетна информация с опосредстващи функции.

Конкретно, проектът на ПМС предвижда възлагането на задължения, присъщи на органи с публичен статут, върху стопански субекти, опериращи в частноправна среда - доставчиците на електрическа енергия. Това се проявява в трансформирането им в своеобразни проверяващи звена, натоварени с функции по преценка на допустимост, валидиране на документи и доказателства, както и оценка на инвестиционни намерения - задължения, които по съществото си принадлежат на администраторите на държавна помощ.

Такива примери могат да бъдат открити в разпоредбите на чл. 6 - 10 от проекта, където на доставчиците се възлагат:

- задължение за еднакво третиране на предприятия в идентично икономическо положение;
- извършване на проверка на документи, удостоверяващи съответствие с критериите за допустимост;
- оценка на намерения за инвестиции, включително място, обем, срокове и степен на проектна готовност;
- подаване на декларации за извършена проверка относно съответствието на кандидатите.

Така формулираният подход е в разрез със Закона за държавните помощи (ЗДП), тъй като чрез подзаконов нормативен акт се делегират задължения на публичноправен орган към частноправни структури, без това да е допустимо съгласно действащото национално законодателство.

По силата на чл. 9, ал. 1-4 от ЗДП, администратор на държавна помощ може да бъде само публичен субект - този, който управлява, предоставя или разработва съответната помощ. Чл. 9, ал. 5 изрично ограничава възможността за прехвърляне на отделни функции - това може да се случи единствено към друг публичен орган, публична организация или публично предприятие, носещо същата отговорност.

В чл. 18 ЗДП се подчертава, че администраторът следва сам да гарантира наличие на капацитет - както организационен, така и технически и кадрови - за да осигури пълния цикъл по администриране на помощите: планиране, разработка, нотификация, предоставяне, мониторинг, отчитане и контрол. Не е предвидена възможност този капацитет да бъде „възложен“ с подзаконов акт на друго лице, особено когато то не е публичноправен субект.

Оттук считаме за правно неприемливо и противоречащо на ЗДП, на частноправни участници на пазара - в случая енергийните доставчици - да бъдат вменявани отговорности, свързани с проверка на допустимост, оценка на документи и факти, както и с действителното отпускане на помощта.

Допълнително, чл. 53 и следващите от ЗДП уреждат съдебния ред за оспорване на актове, свързани с държавната помощ - компетентността принадлежи на административните съдилища, а процедурните правила се определят от Административнопроцесуалния кодекс. Последният урежда актове и действия на административни органи и институции, но не обхваща частни субекти, каквито са доставчиците на електроенергия.

С оглед на гореизложеното, предлагаме текстовете на чл. 9 и чл. 10 от проекта на ПМС да бъдат коригирани, като отпаднат нововъведенията при определяне обхвата на отговорностите на доставчиците на електроенергия, които като частноправни субекти не разполагат с правомощията и отговорностите на публични органи.

Според правото на Европейския съюз - в частност чл. 107 и чл. 108 от Договора за функционирането на ЕС - държавната помощ трябва да бъде насочена към точно определени икономически дейности, да не нарушава конкурентната среда непропорционално и да бъде управлявана прозрачно и отчетно от компетентните държавни органи. Европейската комисия последователно поддържа позицията, че административни функции като оценка на допустимост, контрол и отчетност са от компетентността на публични институции, а не на частни икономически оператори.

Самият проект на постановление се позовава на Рамката за държавна помощ в подкрепа на Пакта за чиста промишленост (CISAF), но редица негови текстове явно противоречат на нейните основни принципи. Рамката изисква опростяване на процедурите, намаляване на административната тежест и ясно разграничение на ролите, така че проверките да се извършват от държавни структури. В проекта обаче доставчиците са натоварени с дейности като приемане на заявления, проверка на допустимостта и подаване на декларации - функции, които не са в тяхната правна и оперативна сфера.

Несъответствието с CISAF се откроява особено силно при сравнение с практиките в други държави членки:

- Италия: GSE - държавният енергиен оператор - сключва директни договори с предприятия;
- Франция: Агенцията за услуги и плащания управлява цялостно помощта;
- Германия: Субсидиите се администратират от държавната агенция DEHSt без участие на доставчици;
- Испания: Министерството на индустрията управлява процеса чрез свой портал;
- Нидерландия: Агенцията RVO прилага програмата от името на Министерството на икономиката;
- Португалия: DGEG е институцията, която приема заявления и изпълнява програмата.

3/4

Всички тези случаи потвърждават, че административната отговорност по схемите за държавна помощ се носи от публични структури, а не се прехвърля на търговски участници.

С оглед на това предлагаме прецизиране на чл. 9 и чл. 10 от проекта на ПМС, така че функциите по администриране на помощта, включително проверки и оценка на критериите за допустимост, да бъдат упражнявани от компетентните държавни органи.

С уважение,

Никола Газдов
Председател на УС на АПСТЕ

АПСТЕ е сдружение с нестопанска цел, което подкрепя развитието и пазарната интеграция на технологиите за производство и съхранение на електрическа енергия от възобновяеми източници в България. Към настоящия момент, компаниите членове в асоциацията развиват проекти в страната за над 7 GW мощности от възобновяема енергия (вятър и слънце) и над 8 GWh системи за съхранение на електрическа енергия. Широката представителност на членската ни база, която обхваща бизнес представители на производители, проектанți и интегратори на ВЕИ технологии и системи за съхранение на енергия, търговци на електроенергия и инвеститори в сектора, ни дава възможност да заявим, че асоциацията може да бъде конструктивен партньор и да допринесе с експертизата на своите членове създаването на предвидимост и възможност за планиране на ВЕИ инвестиции в страната.